

SKUTKY VÍRY

ROMAN OULICKÝ

(Praha, duben 2005)

Písmo říká, že máme mít víru Boží.¹ Víru Boží. Položím vám jednoduchou otázku. Jak poznám, že máte Boží víru? Nebo jak poznáte vy, že mám Boží víru já? Existuje způsob, kterým to lze nějak zhodnotit nebo postihnout? Tak abychom mohli říci: „Ano, tento člověk má Boží víru, a tamten Boží víru nemá.“ Jak byste to poznali, řekněte mi sami. Bude mít pokoj, ovoce, skutky... Ano, skutky. To je ten princip, o kterém Písmo mluví. A není to jen tak, že o tom v epištole Jakuba Bůh mluví.² Věřím, že tyto verše nás uvádějí do důležitého dilematu. Myslím, že ho lidé byli nuceni řešit po celou historii a je to něco, co si svým způsobem musí vyřešit každý z nás. Do protikladu se tam staví víra, která je živá, a víra, která je mrtvá. A mezi mrtvou a živou vírou je určitě veliký rozdíl.

Když je něco živé, a něco mrtvé, je mezi tím hodně veliký rozdíl. Člověk někde venku uvidí mrtvého ptáčka. A začne přemýšlet o tom, jak ten ptáček, když byl ještě živý, krásně zpíval nebo vesele poskakoval. Nevím, jestli takhle nějak také uvažujete. Prostě rozdíl mezi živým a mrtvým ptáčkem je nezměrný. Bůh jako by stejným způsobem mluvil o živé a mrtvé víře.³ Říká, že je možné mít víru, která je živá, a víru, která je mrtvá. Některá víra, viděna Božíma očima, je mrtvá. Člověk se na to třeba může dívat jiným způsobem. Dnes ráno mi přišel na mysl verš, který jistě všichni známe a četli jsme ho už mnohokrát. Přečtu ho však znovu. Juda říká ve své epištole ve 3. verši toto: „*Nejmilejší, všecku snaznost vynakládaje na to, abych vám psal o obecném spasení, musil jsem psáti, vás napomínaje, abyste statečně bojovali o víru, kteráž jest jednou*

¹ Marek 11:22 – „I odpověděv Ježíš, řekl jim: Mějte víru Boží.“

² Jakub 2:17,18 – „Tak také víra, nemá-li skutky, je sama o sobě mrtvá. Někdo ale řekne: Ty máš víru a já mám skutky. Ukaž mi tu svou víru bez skutků a já ti ukážu svou víru na svých skutcích.“ (NBK)

³ Jakub 2:26 – „Nebo jakož tělo bez duše jest mrtvé, takť i víra bez skutků jest mrtvá.“

dána svatým.“ O víru, která byla jednou dána svatým. Říká zde, že v okamžiku, kdy začal psát o spasení, si nemohl pomoci, ale musel připojit napomenutí, aby bratři bojovali o víru.

Snad to byl bratr Kamil, kdo dnes mluvil o zkušenosti, jak člověk hledá a pak se dostane do bodu, kdy se něčím ve svém životě prolomí. Nemusí to nutně být navenek, ale třeba někde uvnitř. Je to okamžik, kdy se v duchovní oblasti něčím prolomíte a něco se stane. Člověk se někam posune. Stejně, jako když dlouho, dlouho sedí, a pak se najednou zvedne a povstane. Jsem si jist, že to všichni známe, že jsme okusili, jaké to je chodit s Bohem. Určitě jsme měli ve svém životě den, ve kterém jsme konali skutky Boží a měli jsme pocit, že to tak už bude napořád, že to tak vydrží. Ale už za dva dny to bylo jiné, člověk chodil jinak, než měl, a neměl ten vnitřní pocit uspokojení a nasycení z toho, že plyne s Boží vůlí, že koná Boží skutky. Když jsem si četl tento verš o boji, o tom usilování – *„napomínaje, abyste statečně bojovali o víru, kteráž jest jednou dána svatým“* – najednou jako by se mi slovo víra nahradilo slovem skutky. Protože, jak jsem říkal a jak jsme na to narazili v epištole Jakuba, Písmo říká, že živá víra má skutky. To znamená, že to usilování, boj o víru, znamená usilovat o skutky z víry.

Můžeme k tomu přistoupit jakoby z druhé strany. Když se člověk na sebe podívá, na svůj život nebo na život svých bratrů, a vidí, že se nedostává skutků, znamená to, že někde chybí víra. Chybí ta živá víra, jak o tom mluvila sestra Milena. Člověk někdy může mít pocit, že víru má. Protože víra je abstraktní a těžko ji v té abstrakci pochyťte. Jak já můžu vědět, jak věří bratr Kamil nebo jak věří sestra Soňa? Jaká je vlastně jejich víra, jakou má intenzitu? Víte, když máte něco zhodnotit nebo se ubíráte k nějakému cíli, musí existovat jakési měřítko, vůči němuž lze porovnávat. Je to tak? Tam, kde není zhodnocení nebo měřítko, se věci rozplývají, jsou velmi neurčité. A Bůh říká, že tím Jeho měřítkem jsou skutky. Že existuje skutek. A není to ledajaký skutek. Jsou dva typy skutků, ale k tomu se ještě dostanu.

Možná mám pocit, že mám víru. Bůh mi však říká: „Máš-li víru, chci vidět skutky.“ Skutek je prostě něco hmatatelného. Víte, v konečném důsledku jsou právě skutky tím, co určuje dění světa, běh dějin, osudy národů i běh našich vlastních životů. Existují praktické skutky. Někdo

sem například přicestuje a mluví. To je skutek, který něco zaseje do vašich životů a někam vás možná posune. Není to jen cosi abstraktního nebo skrytého. Naše životy jsou častokrát směřované věcmi, které se nějak fyzicky projevují. A když na to jdu z druhé strany, od těch skutků, zní mi to, jako by Bůh říkal (teď kážu sobě, Bůh to říkal mně), že je potřeba usilovat o ty skutky, které byly jednou dány svatým. Promluvme si o principu víry.

O Abrahamovi se píše, že byl učiněn spravedlivým skrze víru.⁴ Ne skrze skutky. Ale jeho víra, protože byla živá, měla skutky a ty skutky přivedly jeho víru k dokonalosti. Je to takový kruh: začnete vírou, ta vyústí ve skutky a pak se znovu vrátíte k víře. Takhle nějak to plyne. Takové pinkání sem a tam od víry ke skutkům a zpět. Od víry Boží ke skutkům, které Bůh skutečně považuje za skutky. Víte, že jsou skutky, které zůstávají na věky? Písmo o nich mluví.⁵ A jsou také skutky, které jsou jako dříví, seno a strniště. Takové, které budou spáleny, které nemají základ ve spravedlnosti, nemají Boží podstatu. Možná bych to řekl tak, že pokud je ospravedlnění skrze víru, pak skutky vykonané skrze víru jsou skutky spravedlnosti. Člověk je schopen konat spoustu skutků, které nejsou z víry. Jsou to skutky člověka. Jsou to prostě lidské (jinými slovy humanistické) skutky. A pokud jde o nevěřící, někdy si možná myslíme, že když člověk, který nezná Boha, koná dobré skutky, má to nějaký smysl nebo nějakou váhu. Boží slovo však říká, že každý bezbožný člověk sice bude podle svých skutků souzen, ale věčný život jimi nezíská.⁶

Písmo tedy mezi skutky nastavuje velmi jasnou dělicí čáru. Chci vám přečíst několik veršů, které jsem našel, když jsem přemýšlel nad tím,

⁴ Římanům 4:3 – „Nebo co praví písmo? Uvěřil pak Abraham Bohu, i počteno jemu za spravedlnost.“

⁵ 1. Korintským 3:12-15 – „Staví-liť pak kdo na ten základ zlato, stříbro, kamení drahé, dříví, seno, strniště, jednohoť každého dílo zjeveno bude. Den zajisté to okáže; nebo v ohni zjeví se, a jednoho každého dílo, jaké by bylo, oheň zprubuje. Zůstane-liť čí dílo, kteréž na něm stavěl, vezme odplatu. Pakliť čí dílo shoří, vezme škodu, ale sám spasen bude, a však tak, jako skrze oheň.“

⁶ Zjevení 20:12,13 – I viděl jsem mrtvé, malé i veliké, stojící před obličejem Božím, a knihy otevřeny jsou. A jiná kniha také jest otevřena, to jest kniha života, i souzeni jsou mrtví podlé toho, jakž psáno bylo v knihách, totiž podlé skutků svých. A vydalo moře mrtvé, kteříž byli v něm, tolikéž smrt i peklo vydali ty, kteříž v nich byli, i souzeni jsou jeden každý podlé skutků svých.

co píše Jakub. Dostal jsem se do epištoly k Titovi a všiml jsem si, že v ní apoštol Pavel velmi intenzivně mluví o skutcích. V jednom z veršů říká, že jsme nebyli spaseni pro svoje skutky. Víte, že jsou lidé, kteří si myslí, že budou spaseni pro svoje skutky? Takových lidí je asi poměrně hodně. Ať už se podíváte do katolicismu nebo na lidi ve světě. Častokrát sami sebe považují za dobré lidi. Mají pocit, že jejich skutky je nějakým způsobem spasí nebo že jejich skutky je staví na rovinu, kde jsou v pohodě, kde jsou zabezpečeni. To mluvím o lidech, kteří vůbec o takových věcech uvažují. Jsou také lidé, kteří o tom ani nepřemýšlejí. Písmo nám však říká, že jsme nebyli spaseni pro naše skutky, ale pro Boží dobrotu, milost a milosrdenství. A tak skutky, které v našich životech nejsou z víry, Bůh odkládá stranou. Někdy prostě máme víru a někdy ji máme jen do určité míry, a tak někdy konáme Boží skutky a někdy konáme skutky, které jsou z těla. Bůh na ně hledí stejně jako na skutky lidí ve světě, považuje je za neúčinné, protože tělesnost je Bohu nepřítelem. Díky Bohu za milost, že se můžeme vždy poučit a použít to v náš prospěch.

Věřím, že proto nám Bůh říká, že je potřeba, abychom o skutky usilovali. Ale pozor, ne o skutky bez víry, ale o skutky spravedlnosti. Ty, které jsou skrze víru. Takže to neznamena vyběhnout a začít konat, ale znamená to věřit Bohu. A když věříme Bohu, následují skutky. Správný postup tedy je: nejprve víra a pak skutky. Ale pokud je víra, a nejsou skutky, víme, že v základu, v tom prvním kroku, něco chybí. Že té víře chybí dávka života, nějaká podstata, obsah. Jsem přesvědčený, že jsme všichni zažili, že k nám Bůh mluvil. Možná přišlo nějaké proroctví nebo nějaké Boží jednání, nějaká situace. Možná k nám Bůh mluvil přímo a když mluvil, vstoupil do naší duše takový náboj života a víry, že z toho vzešel skutek víry, který nás nasytil. Zažili jste to? Zažili jste to všichni ve svých životech? A to je něco, v čem Bůh chce, abychom chodili, aby to bylo čím dál častější, intenzivnější. Neříkám, že se nám to zítra povede na sto procent, ale je to něco, o čem nám Písmo říká, že o to máme usilovat, že o to máme bojovat.

Jak jsem tak seděl a přemýšlel, vnímal jsem to, co říkal, myslím, bratr Kamil. Ten neustálý zápas – verš z Judy, který jsem citoval, to dokazuje. Kdyby ty věci tak nebyly, Bůh by nemluvil toto slovo, nedával by nám verš, ve kterém říká, že máme usilovat, bojovat o víru. Když o ni

máme bojovat, je zjevné, že jsou věci, které bojují proti nám. Snaží se, abychom tu víru neměli, abychom neměli skutky. Jsem přesvědčen, že všichni známe tu chůzi, máme den nebo dva, kdy víme, že konáme Boží vůli, a obživuje nás to a nasycuje. A pak upadneme do takového toho pocitu, že je klid a pohoda. Člověk maličko pospí, maličko zdřímne, a najednou cítí, že nemá duchovní energii, že se mu nedostává autority, že není schopen konat Boží skutky. Já to znám, nevím jak vy, ale já to znám. A proto mě verš z Judy povzbuzuje. Bratr Kamil také mluvil o tom, že je potřeba povstat, někde se něčím prolomit. Když si člověk uvědomí svůj nedostatek, má možnost se vrátit zpátky k Bohu a říct: „Bože, mně něco chybí,“ a podniknout určité kroky ve svém srdci, ve svém myšlení. Natáhnout se k Bohu, aby se z té své otupělosti nebo letargie, spokojenosti nebo čeho – aby se z toho vylomil, dostal se z toho ven.

Přečtu vám několik veršů – vypsal jsem si je, protože bych si je asi všechny nepamatoval – kde Pavel zmiňuje skutky, když píše dopis Titovi. Možná, že důvodem bylo určité specifické prostředí, protože Titus byl v té době na Krétě, a jak víte, o Krétských tam není zrovna úplně dobré svědectví. Asi to byli lidé, kteří měli blízko k tomu, aby byli tělesní. Píše se tam, že jsou líná břicha.⁷ Pavel měl svobodu z Božího Ducha tohle říci, bylo to ke spasení. Mluví o nich v 16. verši 1. kapitoly a je to součást svědectví, které o nich vydává. „*Vypravují o tom, že Boha znají, ale skutky svými toho zapírají...*“

Říká, že i když ti lidé vyznávají Boha a mluví o NĚm, jejich skutky známost Boha zapírají. Zapírají Boha. To je dost otřesné svědectví, je to tak? Člověk může mít v ústech Boha, a přitom svědectví, které svým životem vydává, tomu protiřečí. Jeho svědectví ve skutečnosti Boha popírá. Zde je tedy zjevný nedostatek Božích skutků. Pokud totiž člověk koná Boží skutky, ty skutky samy o sobě (ať už jsou to skutky na té přirozené rovině, nebo na té vyšší, duchovní rovině) nějakým způsobem přinášejí spasení. Působí na okolí, na okolní prostředí, a přinášejí lidem Boží vhled.

Potom Pavel ve 2. kapitole 7. verši nabádá Tita, jak si má v tom místním prostředí, uprostřed Krétských, počínat a jak s nimi má mluvit.

⁷ Titovi 1:12 – „Řekl jeden z nich, vlastní jejich prorok: Kretenští jsou vždycky lháři, zlá hovada, břicha lenivá.“

Říká: „*ve všech věcech sebe samého vydávaje za příklad dobrých skutků*,...“ Říká Titovi: „Bud' příkladem, bud' vzorem dobrých skutků.“ Mám dojem, že když bratr Kamil četl z 19. kapitoly Zjevení, moje ucho zachytilo, že se v tom posledním verši psalo něco v tom smyslu, že oblečení, nebo kment čistý, je ospravedlňování svatých. Jeden z významů toho slova „ospravedlňování“ je v řečtině „spravedlivý skutek“.⁸ V každém případě to naznačuje, že dobré skutky, skutky spravedlnosti, jsou svým způsobem jako oblečení, přikrytí. Něco, co na sebe člověk oblékne a chodí v tom. Vzpomínáte na ten verš z epištoly Efezským, který říká, že máme chodit ve skutcích, které Bůh předem připravil?⁹ Bůh nám ty dobré skutky připravil. Věřím, že On je nepřipravuje v nějakém chvatu ze dne na den, ale že jsou připraveny již dávno. Všichni víme, že když člověk chodí po tomto světě, první, co ráno udělá, je, že se oblékne. Prostě chodí po světě přikrytý. Takový je Boží řád. Vidíte tu spojitost? Bůh řekl: „Oblečte se do spravedlivých skutků.“ Pavel zde nabádá Tita, aby byl příkladem, vzorem dobrých skutků.

Druhá kapitola 14. verš – mluví se v něm o spasení: „*kterýž (Kristus) dal sebe samého za nás, aby nás vykoupil od všeliké nepravosti a očistil sobě samému lid zvláštní, horlivě následovný dobrých skutků*.“ K tomu nás Bůh spasil. Aby nás očistil a vykoupil sobě samému. Očistil nás od všeliké nepravosti, abychom byli lid, který horlivě následuje dobrých skutků.

Potom 3. kapitola verš 5. Tady se mluví o skutcích z té opačné kategorie: „*ne z skutků spravedlnosti, kteréž bychom my činili* (mluví se zde opět o spasení, o tom, že jsme nebyli spaseni ze skutků spravedlnosti, které bychom činili), *ale podlé milosrdenství svého spasil nás, skrze obmytí druhého narození a obnovení Ducha svatého*.“ Zde je tedy protiklad skutků spravedlnosti – skutky, které nepřinášejí spasení. Nepřinesly spasení nám, tudíž nemají moc a schopnost přinést spasení ani lidem, kteří jsou okolo nás. Ty skutky jsou prostě neužitečné, jsou mrtvé, nemají v sobě energii a schopnost přinést spasení, přinést vykoupení. Nemají ani schopnost přinášet ovoce, které zůstává.

⁸ Strong #1345

⁹ Efezským 2:10 – „Jsme zajisté jeho dílo, jsouce stvořeni v Kristu Ježíši k skutkům dobrým, kteréž Bůh připravil, abychom v nich chodili.“

Ve 3. kapitole jsem ještě přeskočil 1. verš: „*Napomínej jich, ať jsou knížatům a mocnostem poddáni (to znamená světským autoritám, zřízení), jich poslušni a ať jsou k každému skutku dobrému hotovi.*“ Napomínej je, aby byli připraveni ke každému dobrému skutku. Třetí kapitola verš 8: „*Věrnáť jest řeč tato, a chciť, abys těch věcí potvrzoval, ať se snaží v dobrých skutcích předčiti, kteříž uvěřili Bohu. A toť jsou ty věci poctivé, i lidem užitečné.*“ Toť jsou věci poctivé a lidem užitečné, ty dobré skutky. A těmi dobrými skutky myslím spravedlivé skutky, které jsou vyústěním nebo ovocem živé víry. Tady Písmo říká, že jsou lidem užitečné. Nezáleží tedy na tom, co si o nich různí lidé mohou myslet.

A 14. verš ve 3. kapitole: „*A nechažť se také učí i naši v dobrých skutcích předčiti, kdež jsou toho potřeby, aby nebyli neužiteční.*“ Můžete to někdo prosím přečíst v NBK? – „*A ať se i naši učí vynikat v dobrých skutcích k naplňování naléhavých potřeb, aby nebyli neužiteční.*“ Když Písmo říká naši, mluví o těch, kdo uvěřili, o Božím domě. Mám pocit, že tam mluví o dobrých skutcích, které se týkají práce. Prostě toho, že je potřeba, aby člověk poctivě a spravedlivě pracoval, aby se i v tom dokazovala Boží spravedlnost. Zahrnuje to i skutky práce, kterou potřebujeme k obživě. I v této oblasti má Boží dům pracovat spravedlivě. Aby i tato práce byla výsledkem živé víry. Aby to byly skutky spravedlnosti.

Nevím, jestli se v jiných epištolách tolik mluví o skutcích. Možná, že ano, že jsem si toho jen nikdy nevšiml. Nicméně mě zde velmi překvapilo, že se znovu a znovu opakují slova o skutcích – skutky, skutky, skutky, dobré skutky. A vzhledem k tomu, že nám Bůh říká, že živá víra má skutky a že máme usilovat nebo bojovat o víru, která byla kdysi dána svatým, chápu to tak, že nás Bůh vybízí, abychom usilovali, bojovali o to, aby naše životy nesly ovoce těch skutků, Božích skutků. Protože pokud ty skutky při nás nebudou, pak nás Boží slovo usvědčuje z toho, že naše víra je mrtvá. Ať si o tom myslíme, co chceme. O Abrahamovi se píše, a je to tak krásně rozepsáno a vysvětleno, že jeho skutky byly skutky z víry a ty skutky přivedly jeho víru k dokonalosti.¹⁰ To je Boží princip. Pokud máme částku Boží víry, potom skutek, který se z té živé víry zrodí, je

¹⁰ Jakub 2:21,22 – „Abraham, otec náš, zdali ne z skutků ospravedlněn jest, obětovav syna svého Izáka na oltář? Vidiš-li, že víra napomáhala skutkům jeho, a z skutků víra dokonalá byla?“

mechanismem, kterým naše víra povyroste. A nedojde-li ke skutku, víra nemůže růst. Alespoň tak tomu rozumím já. Prostě je potřeba, aby tyto dvě složky spolupůsobily, doplňovaly se navzájem. Jako když stavíte dům. Nejdříve položíte cihlu a na ni dáte maltu. Když položíte cihlu, ale nedáte maltu a budete tak stavět dál, přijde k tomu dítě a stěnu povalí. To prvé se dokonává, zjevuje se, nabývá podstaty skrze to druhé. Víra nabývá podstaty skrze skutek, stává se tělem. Skutek činí víru dokonalou.

To je asi vše, co jsem měl dnes na srdci. Kéž sám Pán pomůže našemu rozhodnutí zápasit o víru, která byla jednou dána svatým, zápasit o Jeho skutky. Amen.